

UNRRA 191

Presents

Glazenbach Journal

Nr. 9

MUSU ZININIS

Salzburgo (Glazenbacho) Lietuvių Kolonijos Savaitinis laikraštis.

1945 m. lapkričio 1 d.

MUSU MIRUSIEMS ATMINTI

Velinių išvakarės vėrcia mus sustoti prie savo brolių kapų ir sielos akinis pažvelgti į žmogaus gyvenimą ir jį įvertinti.

Pro mūsų akis praslenka gražioji žmogaus jaunystė, jos didūs užsimojimai darbu, juos įvykdyti ir atpildas už juos.

Nerūpestingoji jaunystė tuo džiugė, kad gyvenimas savo dovanas veltui pakloja po kojų, tik protinai naudotis.

Paėmus iš gyvenimo dovanas jis per kalauja iš žmogaus dekinimo - darbų gyvenimo vasara. Dabar žmogus iškyla ar kaip didis darbininkas - kūrėjas, ar kaip tolimasis Dievo gerybių skolininkas. Giltinei darbo meta nutraukus, visi renkasi prie amžinybės durų atsiinti užmokesčio. Sielai paskiriama amžinas atlyginimas, teikiama palaiminimo, arba pasmerkimo. Kunas pūčiamas gelėmis ir su skausmu laidojamas. Bet gelės greitai nunysta. Ženė susilygina su žene, dūkle su dūkle. Žmonės - issiskirsto. Trumpoje žmonių gyvenimo atmintyje tepasilieka mirusiojo tik geri, ar blogi darbai, vėrcia jį girti, juoni sekti, ar jį peikti, juos pasibiaureti.

Mūsų mirusiųjų kapai, ar tai brangiojo tėvynėj Lietuvoj, ar Rusijos gilumoj, ar Europos karo laukuose, mus siandien nepasiekia, tačiau jų pasišventimas ir nuopelnai tautos gerovei yra gyvi, draug su mumis išsklaidyti po visa pasaulį. Jūs minine giliąjį rimtyje susikaupe iš jų indaries jėgų savo darbams, kad jie būtų verti pasigailėjimo ir pagarbos - atlyginimo, kokis ženėje bran - glausias.

K. P.

T R U M A N O K A L B A

New York, 28. October (IIS)

Prezidentas Trumanas savo svarbiausioje kalboje, kokia jis nuo tarnybos pradžios pasakė, paskelbė 12 punktų programą, apie JAV užsienių politiką, kurioje pasireiškė pagrindinės mintys amerikiečių santykiu su pasauliu.

Trumano kalba, pasakyta Centraliniame parke New Yorke, Jūros Dienos proga, buvo svarbiausias tos šventės punktas. Jis tarp kitko pasakė: "Mūsų laivynas karo gale turėjo 1200 karo laivų, daugiau kaip 50000 transporto laivų ir daugiau, kaip 40000 hidroplanų. Toje dienoje mūsų jūros jėga buvo tokia didelė, kaip nieka: ir niekur istorijoje. Ir po demobilizavimo JAV bus stipriausia jūros pajėga ir turės pajėgiausią oro laivyną."

Keturi svarbiausi JAV uždaviniai

JAV reikalingos tokios stiprios ginkluotos pajėgos išpildyti keturiems svarbiausiems uždaviniams:

- 1) Mūsų armija, jūrų laivynas ir aviacija turi kartu su kitomis alijantų pajėgomis užtikrinti taiką, kurią mūsų nugalėti priešai buvo sulaužę.
- 2) Mes privalome kariškai išipareigoti ir kaip nariai Sąjunginių Tautų palaikyti ne-nutraukiama taiką, reikalui esant net jėga.
- 3) Mes turime bendradarbiauti su kitomis Amerikos valstybėmis, kad apsaugoti vakarų pusrutulio tautų teritorialinę neliečiamybę ir politinį suverenitetą.
- 4) Siame neramumo ir nepasitikejimo pasaulyje privalo mūsų karinė pajėga būti tokioje padėtyje, kad savo pagrindinį uždavinį, kuris pagal JAV kons-

titucija jai yra uždetas, išpildyti galėtų. Tas uždavinys yra: rūpintis JAV gynyba.

"Šie keturi uždaviniai" - pasakė prezidentas, - nėra karui arba užkariavimams pasirengimas, bet taikai. Mes visą laiką pasauliui garantavome ir dabar aš vėl iš naujo kartoju kad mes ne pėdos svetimos žemės pasaulyje netrokštame.

Interesu konfliktai turi būti nutraukti.

Bažnai tie, kurie karo metu buvosurišti su kitomis tautomis taikos metu atsiskiria, jei bendradarbiavimas nėra labai būtinas. Gi JAV nusprendė, priešingai tiems principams, ir toliau su visu pasauliu bendradarbiauti.

Skirtumai, kokie šiuo metu yra tarp tautų, kurios taip ilgai ir ištikimai kovojo pergalei pasiekti, nėra be išei ties ir nenugalinos. Tik tu skirtumų klausimo išsprendimas priklauso nuo kantrybės ir pasiryžimo.

Dvylika Amerikos Užsienių Politikos punktų

- 1) Mes nenorime laimėti jokių sričių, ar savanaudiško pelno. Mes neturime jokių už puolimo planų prieš betkokią valstybę, ar ji maža ar didelė būtų. Mes neruošiamė jokių planų, kurie turėtų ką nors prieš bet kurios valstybės taikingus planus.
- 2) Mes tikimės, kad visos tautos atgaus suverenines teises savo savivaldų, kurios joms per jėgą buvo atimtos.
- 3) Mes nelinkėsime nei vienoj mūsų draugingoj pasaulio dalyj jokių šalių pasikeitimų, nebent, jei tai liestu laisvai pareikštus tautų norus (tesinys 3 psl.)

Trumano kalba.

(tesinys iš 2 psl.)

rus.

4) Mes esame tos nuomonės, kad visoms tautoms, kurios yra pasiruošusios savarankiškai valdytis, turi būti leista išsirinkti sau valdymo forma pagal laisvai pareikštą norą, be išikišimo kokios nors svetimos įtakos. Tas liečia tiek pat Europą, Aziją ir Afriką, kaip ir Vakarų pusrutulį.

5) Nugalėtosioms prieš šalis mes, kartu su mūsų sąjungininkais, padėsime laisvais rinkimais išsirinkti sau taikingą ir demokratišką valdžią. Mes bandysime atsiekti, kad nacizmas, fašizmas ir militarizmas negalėtų daugiau pasaulyje atsistatyti.

6) Mes nepripažinsime jokios valdžios, kuri bus bet kokios svetimos jėgos tautoms primesta. Gali pasitaikyti, kad nebus galima nuo to apsisaugoti, bet JAV tokios valdžios nepripažins.

7) Mes esame nuomonės, kad visos valstybės turi gauti laisvę važinėti jūromis, taip pat laisvę važinėti valstybių sienomis.

- - - o o o - - -

Trumano Kalbos Komentariai.

"Observer" išžiūri Trumano kalboje mėginimą kaip nors išvengti mirties taško, kuris susidare santykiuose tarp vakarų alijantų ir Rusijos po nepasisėkusios Užsienų Reikalų Konferencijos. Britų valdžia netiki, kad galima būtų laukti kokio nors tikro padėties pasitaikymo, jei Rusija ne bendradarbiaus išsprendime svarbiausiu Europos problemų. Didžiausios kliūtys yra kiečių politiniuose ir ūkiškuose sprendimuose piet Vokietijos ir In

upėmis ir tomis upėmis, kurios teka per kelias valstybes.

8) Mes esame nuomonės, kad visos valstybės, kurios į tautų bendruomenę yra priimtos, turi lygias teises į pasaulinę prekybą ir žaliavą.

9) Mes esame nuomonės, kad savarankiškos Vakarų pusrutulio valstybės, kaip geri kaimynai, prie išsprendimo bendrų problemų turi bendradarbiauti, jei joms niekas, be Vakarų, neturės įtakos.

10) Mes esame nuomonės, kad visos šalys, ar tai jos didelės, ar mažos būtų, turi ūkiškai bendradarbiauti, kad palengvintų gyvenimo sąlygas ir išlaisvintų nuo baimės ir vargų.

11) Mes ir toliau stengsimės, kad visose laisvė mylinčiose pasaulio šalyse būtų žodžio ir tikybos laisvė.

12) Mes žinome, kad taikos tarp tautų palaikymui yra būtina reikalinga Sąjunginių Tautų Organizacija, kuri būtų sudaryta iš visu taikingų pasaulio tautų ir kuri galėtų, pagal reikala, ir jėga tai ką palaikyti.

Pagal vieną Londono EBC pranešimą, prancūzai dėl Trumano kalbos paaiškino, kad jie mielai ką nors noro reje aiškaus išgirsti apie amerikiečių politiką Vokietijos ir Indonizijos atžvilgiu.

PASAULIS KARE

(Ištrauka iš "Der Weg nach Teheran")

"Prieš prasidedant karui, tiek Amerika, tiek Sovietų Rusija pasirodė neutralios, tačiau, jam prasidėjus, iškilo aidelis skirtumas jų laikysenoj. Amerika simpatizavo Anglijai ir Prancūzijai... Sovietų Rusija buvo pasirengusi suteikti pilną pagalbą Hitleriui. Jie buvo susirūšę nepuolino paktu ir prekybos su tartini, kuria rusai turėjo teikti visokeriopą nedžiaga vokiečių armijai...

"1939 metai nieko ypatingo nepadarė Amerikos ir Sovietų Rusijos gyvenime. Nei viena iš šių valstybių negalėjo viena kita laikyti galinga sąjungininke. Ju priešingos pasaulėžiūros ir nepasitikėjimas viens kitu - išdava pocarinio 25 metų abipusio nesusipratimo - užtaide galimumą išsaugoti taiką, kurios pagrindu buvo užsienių politika. JAV atsitolinusios nuo karo lauko, nelaike būtina griebtis politinių priemonių apsigynimui, išskyrus santykių pagilimą su Pietų Amerika. Sovietų Rusija, jausdama artina pavojų ir norėdama jį pašalinti, užgrobė mažas kaimynines valstybes, tikslu sudaryti užtvaramą galimam puolimui. Mes tikėjome pasilyti ūkinę pagalbą demokratinoms kariaujančioms tautoms. Rusija gi - Vokietijai, nieko kita nenorėdama, kaip tik laimėti laiko.

"Pilna reali politika, kuria šiomis aplinkybėmis vede Stalinas, tik pagilino prarają tarp Jungtinių Valstybių, ir Rusijos. Kiekvienas jo padarytas žingsnis tolino amerikiečių simpatijas rusams. Santykiai su japonais, su ku-

riais rusai rubežiuojasi Tolinuose Rytuose, ir kurie vėliau buvo išplesti nepuolino paktu, - Amerikoje buvo laikoma tik Rusų žemės gynimu ir tuo pačiu tolimesnio demokratijos išdavimu. Tas padrasino irponus toliau plėsti imperialistinę programą, kas grėsė Amerikos interesams Tolinuose Rytuose ir vakariniai Amerikos pakraščiai.

"Tolimesnis Rusijos šuolis - tai susitarimas su Vokietija dėl Lenkijos pasidalinimo kurios rytinė dalis buvo greit užimta. Tai visiemis kėlė kas su prantama: Stalinas ir Hitleris padalino grobį. Collier's siuvo straipsnyje paaiškino, kad "du senojo stiliaus užgrobė - kai ir imperialistai nešioja naujus vardus ir dangstosi naujais šukiais". The New Republic sako, kad Stalinas "taip vykusiai žaidžia imperialistini žaidimą, kaip niekas kitas", ir pataria sovietų politiką realiai apžvelgti, kad ateityje nereikėtų likti tik stebėtojais. Pažodai, kuriuos Rusija tuo laiku laidavo Latvijai, Estijai ir Estijai, davė tolimesnį nedžiaga ju istesejinui. Kai šios tautos Sovietų Sąjungos buvo pakankamai išsiūlę, tada Amerikos viešojoji opinija priėmė rusams, kad šiuo politika nei kiek nešlykštesne, kaip vokiečių žygis į Čekoslovakiją ar Lenkiją.

"Sovietų užpuolimas mažos Suomijos dar labiau pagilino prarają tarp rusų ir amerikiečių. Kai ši tauta, kuriai nes jaučiame daug simpatijų, herojiškai rusams pasipriešino, gindama savo teritoriją, visamūsu šalis pritarrė suomiams. Sovietų invazija nuo 1939 metų turėjo visuotiną pasmerkimą.

Tęsinys sekanciam numeryje.

Atėjo diena, kada tėvų ir protevių vėles lanko krąsta, kur jos kadaise pralaido žemiško gyvenimo dienas, ir džiaugiasi savo ainių laime ir jų džiaugsmais. Bet nuliūdę šiandien jos buvo ir nusiminę kraštas nuteriotas, jų vaikai ir ainiai išsklaidyti, dejuoja, viso ko nustoje. Jie alkani ir nuogi.

Pagalio Sventan Karalaitiui, Lietuvos globei ir už tarytojui, nuliūdusių vėlių, pagalio nelainingųjų žmonių, kurie viso ko netekę, nuogi ir alkani, dejuoja svetimuose kraštuose, visų niekinami ir neapkenčiami.

Nuėjo jis į pasaulių Valdo sosta, atsiklaupė ir, maldingai sudėjęs rankas, tarė Amžinajam:

- Viešpate, ženeje baigesi tavo bausne, nutilo ginklai, užgeso gaisrai, karo audros sukelti. Visų kraštų gyventojai džiaugiasi, kad vėl gali ramiai gyventi. Tūkstančių tūkstančiai, kurie buvo karo nelainių išsklaidyti, grįžta šiandien į savo tėvų kraštą, į savo pastoges... Tik vieniems lietuviams nėra kelio į savo tėvyne... Jie vargsta, o visą pasaulį išblaškyti, skriaudžiami ir niekinami net tu, kurie turėtų būti jiems draugai. Jie kenčia be kaltes...

Iš angelų ir arkangelų tarpo, kurie supo Amžinojo sosta, isejo Teisusis angelas ir atsistojes šalia svento karalaitio, tarė rūstu balsu:

- Viešpate, nors jie nekalti to gaisro, kuriuo supleskėjo ženes pasaulis, bet jie nusipelnė bausnės, kuri juos ištiko. Jie buvo panirę tavo įsakyma nylėti artiną, jie buvo iškrypę iš tiesos kelio. Vieni jų begėdiškai išnaudoavo savo artinus, stengdamiesi pralobti jų sąskaiton. Kiti naudodavosi proga atkeršyti

tiens, kurių nemėgdavo, įskusdami juos priešams. Vieni jų lėbaudavo, kada kiti vargdavo, džiūgaudavo, kai kiti kruvinomis asaronis verkdavo, puotaudavo, kada kiti badą kentėdavo. Savo ydų ir šiandien nėra dar atsižadėję, ir jų širdys vis dar neapykantos kupinos.

- Viešpate! - tarė tada šventasis karalaitis: - jų tarpe buvo ir yra silpnųjų, kurie nevisuomet sugeba vaikščioti tiesos keliais, kaip ir kiekvienos kitos tautos sūnų tarpe. Bet, Viešpate, juk jie buvo galingųjų tvirkinami ir ne dėl savo silpnybės nusikalto ir vis dar nusikalsta... Pasigailėk, Viešpate, nors dėl tų, daug skaitlingesnių, kurie nenusidėjo tavo teisingumui, o vis dėlto skausmuose paskendę... Pasigailėk jų tėvų ir protevių vėles, kurios veltui dairosi savo vaikų ir ainių...

Susinastė pasaulio Valdo vas. Pagaliau pažvelgė naloniu žvilgsniu į klūpaujanti prie jo sosto papėdės karalaitį ir tarė:

- Nenusinink, šventasis karalaitis. Krąstas, dėl kurio liko sielojiesi, neprazus ir amžinai gyvuos. Iš nelainių ir bandynų atgins galingesnis ir lainingesnis. Artinasi valanda, kurioje visi tavo krąsto priešai bus pažeminti ir paniekinti, ir išsklaidyti Lietuvos sūnūs sugrįš į savo pastoges. Nuramink jų tėvų ir protevių vėles, kad tai paskutinieji vargų ir nelainių metai...

Prasvito švento karalaitio veidas. Atsistojes nūsilenkė Viešpačiui ir tik du žodžiu sugebejo ištarti:

- Aciū tau... - ir pravirko džiaugsmo asaronis.

V.K

x+x+x+x+x+x+x+x+x+x

ISSKLAIDYTU ASMENŲ REIKALŲ

Per dvylika Trečiojo Reicho valdymo metų buvo apie 30 milijonų europiečių iš savo gintinės iškraustyti ir išskaidyti po visą pasaulį. Tik Tarptautinio Darbo Biuro pranešimu buvo apie 15 milijonų, o kitus krastus išgabenta ir apie tiek pat viduje valstybės perkelta iš vienos srities į kitą. Tai reiškia, kad kas 14-tas Vakarų Europos žmogus buvo iš savo gyvenamosios vietos išjudintas. Tą skaičių galima palyginti pav., su 5 didmiesčių, New York, London, Paris, Berlin ir Tokio, gyventojų iš karto evakuavimu.

Jau 1933 metais prasidėjo tas didysis kraustynasis. Iki 1939 metų vidurio priskaičiuojama apie ketvirtis milijono žydų, kurie iš Vokietijos, Austrijos ir Sudeto krasto pabėgę, ir dešimtys tūkstančių kietikių, kuriems Trečiojo Reicho vedama politika, nelėdo pasilikti savo šalyje. Bėto, savo viduje Vokietija pradėjo kraustyną ir kolonizavimą iš srities į sritį. Karas, kuri 1939 metais Vokietija pradėjo ne tik mobilizavo milijonus karių, kurie buvo išblaškyti dviejuose kontinentuose, bet taip pat pareikalavo naujų ir skubiu civiliu gyventojų persikėlimo iš vietos į vietą. Trijų rūšių persikėlimas pasitaikė: 1) savanoris traukimasis nuo fronto arba dėl politinių sumetimų; 2) prievartos būdu išgabėjimas į pasienius žmonių pagal vokiečių sugalvotą planą ir 3) pavienių asmenų emigras į darba Vokietijoje arba vokiečių užimtose srityse. Antrosios rūšies persikėlimu pasitaikė, turbūt, daugiausia. Tai buvo vokiečių kolonizacijos projektas. 1939 - 1940 metais buvo iš vakarų Lenkijos iškraustyti apie 1 1/2 mil.

lenkų, kad vergais dirbtų Vokietijoje. Tie lenkai, taip pat, kaip ir tūkstančiai čekų, slovenų ir lietuvių buvo deportuoti, kad savo žemę paliktų atvykstantiems į jų vietą vokiečių kolonistams. Bet ne vien tik dėl to buvo žmonės perkelti iš savo gyv. vietų. Tie planai turėjo vokiečiams dvigubą reikšmę: sutvirtinti darbo jėgą Vokietijoje ir susilpninti pavergtas tautas, nežinant jų jaunimo ir darbo jėgos skaičių. Vokiečių planams numatė ir po jų pergalėsinti svetintaučius prievarta darbams. Tai matyti iš jų ūkio ministerio Funk kalbos, pasakytos 1942 metais balandžio m. Klagenfurte. Tada jis išsitarė: "Po laimėjimo karo nuostolių problema bus lengvai išspręsta: mes išysime pigios darbo jėgos".

Darbo jėgų gaudymas paprastai prasidėjo propaganda per spaudą ir radiją ir pagalba plakatų. Po to sekė priverstinis išsirašymas, laukiant tuos, kurie nesiregistravo ir pagaliau gaudymas. Nutraukinas maito kortelių buvo vokiečių negiamusias būdas žmones priversti dirbti. Prancūzijoje vokiečiai priverste studentus dirbti, uždarydami universitetus ir uždarbo jėgą žadėdami palikti prancūzų belaisvius. Bet pažadas pasibaigė tuo, kad už pirmuosius transportus keisdavo tris darbininkus į vieną belaisvį, o vėliau ir visai nebakeisdavo. Žmonių suimėjimui gatvėse, bažnyčiose, namuose prasidėjo jau 1939 metais Lenkijoje ir paskui buvo pakartoti visuose užimtuose krastuose. Jie tiek daug suėmė žmonių darbams, kad nuo 1942 metų kovo 31 d. iki 1944 m. rugsejo 30 dienos statistikoje buvo 61% svetimsalių ir 11% belaisvių (tesinys sekancian numerijoje)

MŪSŲ AKTYVAS

Dažnai tenka nugirsti mūsų vardu daronų užmetimu, kaltinimu ir net grasinimu, kad mes, lietuviai, negalintieji ar nenorintieji šiomis sąlygomis grįžti i Lietuvą, esame fašistai, vokiečių bendrininkai, sykiu kariavę su jais prieš sąjungininkus, karo nusikaltėliai ir dar kitokie. Šie kaltinimai giliai žeidžia lietuvių širdį ir dar labiau liūdina ir taip jau sunkų emigranto gyvenimą. Dažnas silpnesniu nervu ar būdamas mažiau kritiškas viso kitiems plepalams ar užmiršęs netoliną istoriją, visai netenka vilties ko nors geresnio sulaukti.

Kodel taip kai kam užkliuvo mūsų reikalai ir sąžinė? Daugelis taip kalbančiųjų, reikia manyti, yra mažai ar blogai informuoti apie mūsų laikyseną šio karo metu ar iš viso nėra susidūrę su lietuviais ir jų nepažįsta. Prie tokių priskiritini ir kai kurie rimti neutralių šalių laikraščiai, kuriuos tam tikri agentai aprūpina savo markės informacijomis. Bet yra ir kitokių žmonių, kurie sąmoningai tai daro, turėdami tam tikrą savą išskaiciaviną. Jie suinteresuoti diskredituoti gerą mūsų tautos vardą pasaulio akyse, kelti paniką ar neviltį mūsų pačių tarpe. Buvimas emigrantu, su kuriais skaitosi sąjungininkai, jiems yra krislas akyse. Tad ieškoma būdų juos padaryti nusikaltėliais ir vėl uždaryti i koncentracijos lagerius, iš kurių daugelis tik neseniai išėjo.

Kadangi žmogaus atmintis yra ribota, ir daugelis yra užmiršęs ar nepastebėjęs šio karo įvykių ir eigos, prisiminkime kelis faktus, kurie budrių pasaulio teisingumo akių yra užfiksuoti ir parodo mūsų tautos ir valstybės moralę. Jau nepaslaptis, kad 1939 metais, kai vokiečiai pradėjo savo žygį i Lenkiją, siūlė Lietuvai atsiimti Vilniaus kraštą, bet Lietuva nesusirišo su vokiečiais tur pažįstama politika, pagundai nepasidavė ir liko ištikima savo neutralumui. Nesusigundė ir tada,

kai Sovietų kariuonė pajudėjo iš rytų ir patys Vilniaus krašto gyventojai, netik lietuviai, bet ir lenkai prašėsi Lietuvos globos. Gal kai kas tuo mūsų vyriausybės žygiu buvo ir nepatenkintas, ar to visai nepastebėjo, bet pasaulio demokratijos akys tą pastebėjo ir įrašė i mūsų valstybinio subrendimo aktyvą. Priešingai, kaip atnešame, pasielgė Lenkija 1938 m.; kai vokiečiai draskė Čekoslovakiją, lenkai pasi-naudojo proga ir pasiėmė Tesiną.

Kalbant apie tolimesnę mūsų laikyseną vokiečių okupacijos metu, priminkime nežinantiesiems, kad Lietuva buvo bene vienintelis kraštas, kuris sugebėjo niekais paversti visus vokiečių neginimus, priešingai tarptautinei teisei, ikalbėti mums patiems mobilizuotis ar prievartos būdu praversti mobilizaciją ir suformuoti lietuviškus SS dalinius. Tokie daliniai vokiečiams pasisekė suorganizuoti net ištikimiausiuose demokratijos sąjungininkų kraštuose, kaip Prancūzijoje, Belgijoje, Olandijoje, Norvegijoje. Lietuvoje gi i mobilizacijos punktus, kaip pranešė tasyk ir Londono radijas, teatėjo tik 0,4% šaukiamųjų, t.y. vos keturi iš tūkstančio, bet ir tie buvo raiši arba invalidai. Pirmoji to pasekmė: 1943 kovo 17 d. buvo uždaryti universitetai ir visos aukštosios mokyklos ir pradėti masiniai suėmimai vadovaujančių intelektualų. O kad karui baigiantis vokiečių karių eilėse buvo užtik-tas vienas kitas lietuvis, tai reikia atminti, kad Lietuvoje nė kiek ne mažiau, negu kituose okupuotuose kraštuose tiek darbams, tiek kariuonėse, buvo vartojama žmonių nedžicklė niestų gatvėse, namuose, net bažnyčiose, gimnazijose ir tolinuose kaimų užkampiuose. Beto, vokiečiai susėmė didelę dalį mūsų pačių suorganizuotos vidaus tvarkai palaikyti vietinės rinktinės vyrų, kai jos vadovybė atsisakė pildyti nacių užsakius ir vykti i Lietuvos ribų. Visi tie sugaudytieji vyrai tiek buvo nesaugūs vokiečiams, kad niekur nesudarė iš jų didesnio dalinio, bet po vieną išmėtė visuose (tesinys 8 psl.)

Ištraukos iš " Pravdos "

Vilnius, spalio 3 d. Panevėžio mieste įrengtas ir pradėjo darbą tekstilės fabrikas. Išleisti į rinką pirmieji tūks - tančiai metru aukščiausios kokybės medžiagos liaudžiai ap - rengti.

Riga. Valstybinis Rygos Dramos teatras atidarydamas 1945 m. sezoną, išleido premjerą V. Lacio "Sužadėtine".

Piese vaizduoja Latvijos gyvenimą vokiečių okupacijos metu ir partizanų kovas su hitlerininkais ir jų pakalikais.

Vilnius, spalio 3 d. Tarybų Lietuvoje veikia dvi valstybinės konservatorijos ir keletas vidurinių muzikos mokyklų.

Vilniaus Valstybinė Konservatorija ruošia naujų muzikų kadra penkiose klasėse: pianino - vargonų, vokalinė, orkestro, kompozicinės teorijos ir choro dirigavimo. Konservatorijoje mokosi 180 - mokinių.

Prie konservatorijos yra ir muzikos mokytojų mokykla ir 10 - metų muzikos mokykla.

\$

(Tęsinys iš 7psl.)

fontuose.

Dar mažiau mums tinka prie - kaištas, kad mes ar mūsų eilė - se esą fašistai. Fašistinių - nacionalsocialistinių organi - zacijų vokiečiams yra pasise - kę sukurti toje pačioje Olandi - joje, Belgijoje ir kitur, tačiau Lietuvoje, nors šiai partijai buvo siūloma visokių priv le - gių, neatsirado net žmonių, kurie to intūsį organizuoti.

Karo pradžioje buvo atsi - rade du lietuviškieji saju - džiai - partijos, kurie iš pra - džių vokiečių buvo toleruoja - mi, bet kai šie nieko bendro nenorėjo turėti su nacionals - ocializmu ir nešoko tarnauti vokiečiams, tai vienas jų dar 1941 m. Rentelne buvo iškil - ningai uždarytas ir nacių spa - doje viešai iškeiktas, o antr - sis 1942 m. užbėges vokiečiams už akių pats užsidarė. Po to Lietuvoje nebuvo jokios orga - nizacijos ar partijos, kuri vokiečiams priimtiniu būdu at - stovautų politinę tautos ar jos dalies valią. Tad iš kur gali būti mūsų tarpe fašistų, kai jų nebuvo jiems pačių pa - lankiausių netų? Žinoma, jei kas vadina fašistais visus tuos, kurie nepriklauso jų siaurajai partijai, jei fašista visi, kurie eina į bažnyčia,

gieda Tautos Himną ir nepripa - zista vienos kurios klasės dik - taturas, tai tokio akinis nes visi fašistai.

O jei kas vadina mus karo nusikaltėliais, tai pasakysime tiems, kad jei tokiu atsiras mūsų tarpe, tai teneškauda ki - tiems dėl to galvos - juos, nu - sikaltėlius teis mūsų pačių, Lietuvos teismas. Kad didele tautos dalis turėjo pasitraukti iš Lietuvos, tai neteisingumo bijodama už nepadarytus nusika - tinus, bet priešingai, ieškoda - na teisingumo ir globos pas va - karų sąjungininkus. Tie, kurie iš Lietuvos pasitraukė, nei kiek neabejojo demokratijos ga - lutinu laimejimu, todėl ir pa - sirinko vakarinę Vokietijos da - li, kuria numatė teksiant ane - rikiečiams, anglams ir prancū - zams.

Apskritai, reikia pasakyti, kad pasaulis yra gerai infor - nuotas apie mūsų kovą prieš o - kupantus. Dėl ateities nes tu - rime gražių ir pagrįstų vilčių, kadangi, ačiū Dievui, stipriaus - sias ginklas teko šviesiausia ir teisingiausia valstybėms. Paskutinioji Trumano kalba tu - o itikino ir pesinistus.

Č. G.

. - . o o o . - .

KULTŪRINIO DARBO DIRVOJELatviu menininku koncertas

Siu metu spalio 28 diena Glashenbacho teatro saleje, ivyko latviu menininku koncertas.

Si syki mateime scenoje žmones profesionalus, kas skambėjo kultūringai išleistoje programoje.

Pirmoje programos dalyje Operos soliste Luzia Renz patiekė mums pasauliniu kompozitoriu arijas ir dainas. Dainavo vokis kai ir itališkai. L. Renz - dramatinis sopranas, gal net savo skambesiu linkęs į mezzó. Dainininkė - su didele vidine potencialija ir sceniniu šarmu, skambėjo placiu balsu, tikrai maloniai žiugino. Gal tikrai nevisiškai švarios aukštutinio registro gaidos, spalvos trukunas ir stacato kai kuriose dainose neleido pajusti pilno dainos išbaigimo ir lygumo.

M. Stere - lyrinis koloraturinis sopranas su nedideliu balsu. Su dideliu meistriskumu atliko C. Donizetti "La Zingara". Tačiau W. A. Mozart arija iš operos "Pagrobinas" (Die Entführung) buvo sudainuota su dideliu pastangomis, kurios taip nemaloniai liete klausytojo ausi.

Snuikininkas A. Siewers tikrai meisteriskai išpildė klasiškus. Švarus tonas, technika ir vidinė siluma leido pajusti pilną kurinio grožį.

Antroje koncerto dalyje girdejomė latviu kompozitoriu kūrinius, kuriuos tikrai maloniai ir nuotaikingai solistes ir snuikininkas išpildė. Siek tiek keisto kai ir nemaloniai krito į akis popieriaus lapeliai su žodžiais, kurie kaip tik prie liaudies dainų ar savųjų kompozitoriu kūrinių buvo naudojami. Pianistas A. Xupelwieser tiksliai ir lygiai tiek cainininkams, tiek snuikininkui

akomponavo. Jo Grieg "Ves - tuves Kaimė" buvo tikrai nuosirdžiai ir skoningai atliktos.

Koncertas savo pilnumoje buvo tikrai vertingas ir puikus, tačiau nemalonu išpudi sudare tai, kad net pirmose eilėse slydinti publika koncerto metu ruke.

J.A.

Anglu kalbos kursai.

Nuo s. m. lapkričio mėn. 2 d. Glashenbacho lietuvių lageryje pradeda veikti anglų kalbos kursai. Kursus vedė ras anglų kalbos žinovas ir prityręs pedagogas mok. Trakys. Pamokos bus tris kartus savaitėje - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais. Kursų laikas - 20 val.

Artinojė ateityje numatoma suorganizuoti prancūzų kalbos kursus.

Visu Šventųjų Šventė.

Lagerio direktorius p. Gullion paskelbė, kad lapkričio 1 d. - Visu Šventųjų Šventė - yra visame lageryje švencia - na. Ta dieną, kaip ir sekundadieniais, visos lagerio dirbtuvės bei istaigos neveiks.

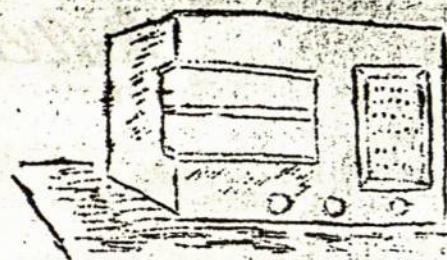
Lietuvių parapijos klebonas kun. P. Brazauskas nusta - te tokia pamaldų tavrka Glashenbacho bažnyčioje:

Lapkričio 1 d. Visu Šventųjų diena: suma - 10,30 val.; mirusiųjų minėjimas - 17,30 v

Lapkričio 2 d. - Vėlinių diena: 10 val. pamaldos už - zuvusius.

Dranos ir Tautinių šokių kursai

Nuo lapkričio 2 d. pradeda veikti Dranos ir Tautinių šokių kursai. Kursus vedė direktorius J. Akstinas.

Radijo Bangomis

Washington, spalio 29 d. Prezidentas Trumanas pranešė. Konkrečiai, kad jis karo neto patvirtinti, pranešia dar neaprežtant laikui. Tam tikslui karo neto įgaliojimai jam, esą, reikalingi kainų kontrolėje, žalaivos paskirstyme, darbo jėgų reguliavime ir karo tarnybos prievolės pratęsimu at - žvilgiu.

London, spalio 29 d. Maršalas TATO visomis pastangomis ieško surasti buvusį Jugoslavijos tautinį partizanų - vadą gen. Michailovičių. Pastangos surasti jį Jugoslavijos teritorijoje nuėjo veltui. Gana, kad gen. Michailovičius yra pasislėpęs Italijoje esą taip pat nepagrįsti.

London, spalio 29 d. Iš Oslo pranešama, kad Norvegijos vyriausybė įsteigė vienoje saloje specialų lagerį, į kurią nusiuntė apie du tūkstančius moterų, kurios vokiečių okupacijos metu su okupantais ištvirkavo ir tuo nusikalto suterdamos norvegų moters garbę. Šis lageris yra griežtai izoliuotas ir jo gyventojos yra išlaikomos kietoje drausmėje.

Washington, spalio 30 d. Baltiesi Rumai pranešė, kad Anglijos ministras pirmininkas Atle lapkričio mėnesio pradžioje atvyks į Vasingtoną. Kartu į Vasingtoną atvyks ir Kanados ministras pirmininkas Mackensie King. Šioje konferencijoje svarbiausia tema bus atominės energijos panaudojimas. Be to, bus paliesti ir kiti tarptautinės

politikos klausimai. London, spalio 30 d. Dvidešimt keturių didžiųjų Vokietijos nusikaltelių, dabar sėdintių Nūrnbergo kalėjime ir laukiančių teismo dienos, kaltinamajame akte suminėti ir tie nusikaltimai, kurios vokiečiai padarė Lietuvoje. Tame akte paninėta, kad vokiečiai Paneriauose (prie Vilniaus) yra sužudę apie 100.000, Kau - no apie 70.000, A - lyt, apie 60.000, Prienuose virš trijų tūkstančių, Vili - jampolėje apie aštuonis tūkstančius, Ka - rijampolėje apie septynis tūkstančius, Trakuose ir kaimyniniuose miesteliuose - 37.640 Lietuvos piliečių.

Salzburg, spalio 28 d. Kratu vadovs vienas ko Šiandien provizerinis respondentui pareiškė (laikinas) Čekoslovakijos parlamento rinkimai ko respublikos prezid. tik tada galėtų būti, denta. Čekoslovakijos jei šie rinkimai būtų respublikos preziden. prizūrinai tarptauti - tas buvo perrinktas nės karinės komisijos. ligšiolinis preziden. Toliau jis pareiškė, tas, dr. Benešas, kad Rumunijos social -

Zürich, spalio 28 d. Čekoslovakijos užsienio prekybos ministris dr. Hubert Ripka viennėje kalboje pa - reiškė, kad Čekoslovakijos vyriausybė, \$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

nuosavo pilitikos. Sudetų Vokiečių at - žvilgia natsisiekys, nors kitų valstybių vyriausybės su tuo ir nesutiks, tai yra, Čekoslovakijos vyriausybė vykdys savo nutarimą - vi - sus sudetų vokie - čius išsiųsti iš Čekoslovakijos.

London, spalio 28 d. Prezidentas dr. Benešas šandien tautinėje Čekoslovakų Taryboje pasakytoje kalboje pareiškė, kad jis išleido potvarkį, pagal kurį visos vokiečių ir vengrų nuosavybės Čekoslovakijoje yra konfiskuojamos ir paverčiamos Čekoslovakijos respublikos nuosavybe.

London, spalio 26 d. Rumunijos socialdemo - kratu vadovs vienas ko Šiandien provizerinis respondentui pareiškė (laikinas) Čekoslovakijos parlamento rinkimai ko respublikos prezid. tik tada galėtų būti, denta. Čekoslovakijos jei šie rinkimai būtų respublikos preziden. prizūrinai tarptauti - tas buvo perrinktas nės karinės komisijos. ligšiolinis preziden. Toliau jis pareiškė, kad Rumunijos social - demokratų partija bū - sinuose parlamento rin - kinuose nesibalsuos i koaliciją nei su jokia kita partija.

"Mūsų Žinias" redaguoja redakcinė kolegija. Rankraščius įteikti redakcijai Barakas 2 kambarys 9